

Paweł Szumigała

Konkurs architektoniczno-urbanistyczny w Krośnie Odrzańskim jako instrument działań samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju przestrzennego

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 37/3, 279-290

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Paweł Szumigala¹

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

KONKURS ARCHITEKTONICZNO-URBANISTYCZNY W KROŚNIE ODRZAŃSKIM JAKO INSTRUMENT DZIAŁAŃ SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA RZECZ ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Streszczenie

W artykule przedstawiono projekt na konkurs architektoniczno-urbanistyczny zorganizowany przez samorząd terytorialny, co jest przykładem działań lokalnych w kontekście konkurencyjności i kreatywności w rozwoju przestrzennym.

Słowa kluczowe: rozwój przestrzenny, konkursy architektoniczne i urbanistyczne, konkurencyjność, Krosno Odrzańskie

Wprowadzenie

Tematem artykułu jest przedstawienie opracowania wykonanego w ramach konkursu architektoniczno-urbanistycznego zorganizowanego przez władze Krosna Odrzańskiego. Jego celem było pozyskanie koncepcji rozwoju przestrzennego dla starego miasta w Krośnie Odrzańskim. Artykuł jest jednocześnie próbą odpowiedzi na pytanie, która formuła jest korzystniejszym instrumentem w działaniach samorządu lokalnego na rzecz rozwoju przestrzennego – konkurs architektoniczno-urbanistyczny czy przetarg?

Ostatnie dwie dekady ubiegłego wieku i początek wieku XXI to okres dynamicznego rozwoju inwestycyjnego związanego z odnową i modernizacją miast

¹ Adres e-mail: pawelszumigala@wp.pl.

i wsi. Jest on efektem zmian politycznych i gospodarczych, a także odznacza się znacznie zwiększoną liczbą opracowań planistycznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego dla istniejących i nowych obszarów. Jednymi z celów tych działań są rewitalizacja stref najbardziej zagrożonych destrukcją oraz działania naprawcze na obszarach zniszczonych i zdeformowanych struktur przestrzennych. Na całokształt tych działań składa się również, wzrost świadomości inwestorów oraz decydentów w zakresie roli i standardów kształtowania przestrzeni publicznych oraz pozytywnego wizerunku miasta i wsi. Coraz większego znaczenia nabierają takie aspekty, jak sposób formowania przestrzeni oraz walory kulturowe, historyczne i społeczne traktowane jako znaczące elementy w konkurencji pomiędzy ośrodkami. Obszary zurbanizowane o odpowiednio dobrze zagospodarowanej przestrzeni stają się magnesem przyciągającym inwestorów, turystów i przyszłych mieszkańców. Standardy przestrzennego zagospodarowania terenów decydują o pozytywnych ocenach odbiorców i użytkowników tych obszarów. Dobrym przykładem na zilustrowanie powyższego zagadnienia jest miasto o burzliwej i bogatej historii oraz niezwyklej walorach krajobrazowych – Krosno Odrzańskie.

W artykule przedstawiono najważniejsze zagadnienia związane z ewolucją struktur przestrzennych oraz główne założenia działań naprawczych dla obszaru starego miasta w Krośnie Odrzańskim opracowane w ramach ogólnopolskiego konkursu architektoniczno-urbanistycznego. Na początku roku 2014 władze miasta zorganizowały konkurs. Jego celem było wyłonienie koncepcji zagospodarowania przestrzennego, która miała stanowić podstawę do opracowania programu rewitalizacji i miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Autor artykułu jest jednocześnie współtwórcą przedstawionej poniżej pracy konkursowej, która uzyskała II nagrodę.

1. Konkurs architektoniczno-urbanistyczny czy przetarg?

Wprzęgnięcie rywalizacji konkursowej do procesu planowania przestrzennego może przyjmować różne formy. Organizowane są konkursy otwarte, ogólnodostępne, zamknięte, wyłącznie dla zaproszonych uczestników, ogólnopolskie, międzynarodowe oraz branżowe i tematyczne. Zasada rywalizacji jest jednym z warunków uzyskania pożądanego z punktu widzenia organizatora wysokiego poziomu dzieła konkursowego. Jest to podstawowa forma rywalizacji ogólnej, która wpisuje się w nurt konkurencyjności i kreatywności w ramach rozwoju przestrzennego. Jest ona również przejawem wzrostu świadomości i nowego spojrzenia przez społeczność reprezentowaną przez samorząd terytorialny.

Władze Krosna Odrzańskiego w dążeniu do uzyskania jak najlepszego rozwiązania projektowego zorganizowały ogólnopolski konkurs na, co należy podkreślić, bardzo wysokim poziomie merytorycznym i organizacyjnym. Przygotowanie formuły konkursu, którego efektem finalnym są wyłonione w rywalizacji konkursowej: koncepcja programowo-przestrzenna, program rewitalizacji i przyszły projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, świadczy o zaangażowaniu samorządu lokalnego, który przejmuje rolę odpowiedzialnego reprezentanta i udziałowca w kreowaniu przestrzeni publicznych. W takich działaniach samorządu i społeczności uwidacznia się rola kapitału społecznego w postaci rosnącej świadomości społeczeństwa w budowaniu wspólnego otoczenia, jakim jest przestrzeń publiczna. Dążenie do uzyskiwania coraz wyższych standardów jakości, zarówno substancji budowlanej, jak i przestrzeni oraz elementów zagospodarowania, jest również przejawem świadomej konkurencyjności i rachunku ekonomicznego. W przypadku Krosna Odrzańskiego ważnym argumentem było również pozyskanie środków finansowych dla tak dużej wieloletniej inwestycji.

Przeprowadzenie konkursu wymagało od władz starannego długotrwałego przygotowania. Formuła konkursu w przeciwieństwie do szeroko stosowanej obecnie formuły przetargu², w którym jedynym kryterium jest cena, okazała się w tej sytuacji bardzo korzystnym rozwiązaniem. W przypadku przetargu nie ma mechanizmów gwarantujących uzyskanie przez zamawiającego produktu o oczekiwanej jakości. Nie oznacza to, że w wyniku tego postępowania zamawiający nie ma możliwości pozyskania produktu dobrej jakości. Zależy to w przeważającej mierze od wykonawcy i obostrzeń przetargowych. W ostatnich latach zauważalna jest tendencja wzrostu liczby organizowanych przez władze lokalne konkursów z zakresu rozwoju przestrzennego. Z szacunków autora wynika, że w ciągu pięciu lat ich liczba trzy-czterokrotnie wzrosła. Nadal niestety liczba organizowanych konkursów stanowi znikomy ułamek liczby przetargów organizowanych w kraju³.

W wyniku zorganizowanego konkursu władze Krosna Odrzańskiego pozyskały zwycięskie opracowanie wyłonione przez specjalistów oraz szereg innych nagrodzonych prac, w sumie 13, które stanowią bogaty i cenny materiał analityczno-studialny. Zbiór prac konkursowych stanowić będzie również bazę porównawczą dla działań planistycznych i inwestycyjnych w przyszłości. Orga-

² Zgodnie z zapisami ustawy z 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych, DzU z 2004 roku, nr 19, poz. 177, jedynym kryterium wyboru oferty jest cena.

³ Według informacyjnego portalu internetowego o przetargach Grupa Biznes Polska liczba ogólna przetargów w Polsce wynosi około 500 tysięcy ogłoszeń rocznie, <https://www.biznes-polska.pl/statystyki/> (9.11.2014).

nizator konkursu otrzymał też majątkowe prawa autorskie do wszystkich prac. Pozwala to na swobodne dysponowanie i wykorzystywanie prac konkursowych przez samorząd lokalny. W podsumowaniu konkursu władze miasta wyraziły swoje zadowolenie z wysokiego poziomu merytorycznego zgłoszonych opracowań, co stanowi potwierdzenie, iż formuła rywalizacji konkursowej wpływa korzystnie na jakość produktu finalnego.

Potwierdzeniem wyższości formuły konkursowej nad formułą przetargu jest liczba uzyskanych rozwiązań projektowych. W wyniku konkursu zamawiający staje się właścicielem wszystkich prac konkursowych, natomiast w przypadku przetargu otrzymuje tylko jedno opracowanie. Pomimo tego wiele samorządów lokalnych nadal decyduje się na realizowanie polityki przestrzennej tylko i wyłącznie na podstawie przetargów. Z wieloletniego doświadczenia zawodowego autora i praktyki w projektowaniu architektonicznym i planowaniu przestrzennym wynika, że formuła przetargu, w którym jedynym kryterium jest cena, sprawdza się jedynie na etapie zakupu towarów oraz w mniejszym stopniu przy wyborze wykonawcy na niewielkim odcinku realizacji inwestycji. W przypadku dużych inwestycji formuła przetargu również nie zawsze się sprawdza (znane są powszechnie afery z wyborem firm do realizacji na przykład autostrad).

Program rewitalizacji dla Krosna Odrzańskiego należy do dużych wieloletnich inwestycji, które mają szczególne znaczenie dla rozwoju przestrzennego, dlatego tak ważne jest odpowiednie przygotowanie i przeprowadzenie procesu pozyskiwania rozwiązań, które w dużym stopniu gwarantują osiągnięcie produktu końcowego na wysokim poziomie jakościowym. Są one również podstawą do pozyskania środków finansowych w procedurach organizowanych często również w formie konkursu, w których jakość projektów i konkurencyjność inwestycji stanowi o możliwości uzyskania dofinansowania.

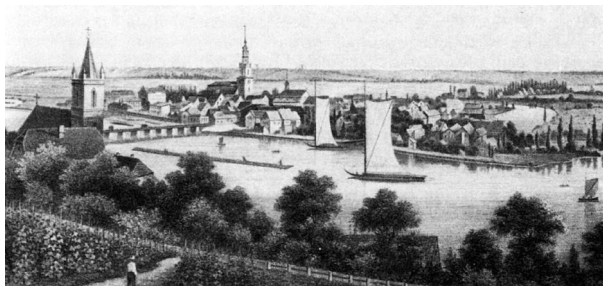
Według autora, dokonane powyżej porównanie wykazuje wyższość formuły konkursu nad przetargiem. Konkurs wydaje się w tym zakresie bardziej przydatnym instrumentem w działaniach samorządu na rzecz rozwoju przestrzennego.

2. Uwarunkowania historyczne i przestrzenne Krosna Odrzańskiego – wybrane zagadnienia⁴

Krosno Odrzańskie to miasto powiatowe w województwie lubuskim leżące w Dolinie Środkowej Odry. Charakterystyczną cechą struktury jego tkanki miejskiej jest podział na dwie części – nowe i stare miasto. Historyczne centrum położone jest w rozgałęzieniach Odry i Bobru. Powstanie Krosna Odrzańskiego uwarunkowane było szeregiem czynników⁵. Do najważniejszych zaliczyć należy: połączenia komunikacyjne – drogi tranzytowe, czynnik strategiczny – położenie na granicy państw, sytuacja polityczna i gospodarcza – wpływy Brandenburgii i Prus oraz warunki naturalne – bliskość Odry. Struktura przestrzenna miasta jest wynikiem celowych działań administracyjnych (lokacja 1203–1217, reforma Fryderyka I), a także efektem zdarzeń losowych (klęski żywiołowe, powodzie, pożary).

Poza atrakcyjną lokalizacją jego wartością jest bogata historia oraz wyjątkowo interesujące walory przestrzenne. W jego okolicy występuje duże nagromadzenie relikwów archeologicznych i zabytków architektonicznych pochodzących z różnych okresów: od wczesnego średniowiecza po czasy najnowsze. Wartościami chronionymi pod względem konserwatorskim są między innymi układ urbanistyczny, historyczne podziały katastralne oraz krajobraz w postaci sylwety miasta (rysunek 1).

Rysunek 1. Krosno Odrzańskie – panorama miasta z XIX wieku

Źródło: J. Nekanda-Trepka przy współpracy M.M. Nawrockiej, M. Ober, *Studium konserwatorskie rewitalizacji Starego Miasta w Krośnie Odrzańskim*, na zlecenie Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Szczecin 2011.

⁴ J. Nekanda-Trepka przy współpracy M.M. Nawrockiej, M. Ober, *Studium konserwatorskie rewitalizacji Starego Miasta w Krośnie Odrzańskim*, na zlecenie Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Szczecin 2011.

⁵ K. Garbacz, W. Jankowski, S. Kowalski, J. Muszyński, *Studium historyczno-urbanistyczne Starego Miasta w Krośnie Odrzańskim*, Zielona Góra 2002.

Na przełomie XVII i XVIII wieku dokonano zasadniczych zmian w układzie przestrzennym Krosna. Z inicjatywy Fryderyka I przeprowadzono przebudowę miasta. Przeniesiono ratusz z rynku w ciąg zabudowy północnej pierzei oraz podkreślono strefę centralną zlokalizowaną wokół kościoła parafialnego. Ukształtowany po roku 1708 plan miasta przetrwał niemal bez zmian do połowy XIX wieku.

Czas industrializacji, który wielu miastom przyniósł duży rozwój gospodarczy i przestrzenny, w Krośnie zaznaczył się słabo. Sieć wodna Odry, Bobru i towarzyszących im rozlewisk, tak znacząca dla genezy Krosna i jego systemu warownego, w nowszych czasach stała się główną przeszkodą dla rozwoju przemysłu. Ukształtowany architektonicznie w XVIII wieku kompleks zwartej zabudowy wkomponowany w naturalne otoczenie oraz zróżnicowana topografia terenu uczyniły z Krosna miasto o wyjątkowych walorach krajobrazowych.

Wymienione wyżej przeobrażenia, choć znaczące, to nie miały jednak tak dużych skutków dla kompozycji przestrzennej starego miasta jak te, które powstały w następstwie drugiej wojny światowej. W 1945 roku historyczne centrum Krosna zostało w 70% zniszczone przez pożar. Spalenia uniknęły tylko kościół parafialny oraz część zabudowy śródmiejskiej.

Pierwsza powojenna dekada przyniosła dalszą degradację zabytkowej struktury urbanistycznej w postaci rozbiórki uszkodzonych ogniem budynków. Kolejne działania pogłębiające te zniszczenia polegały na zbudowaniu w kilku punktach miasta nowych obiektów, kolidujących z jego zabytkowym charakterem.

Mimo pewnych zniekształceń w przeważającej części starego miasta zachowany jest zabytkowy układ ulic i wykreślonych przez nie kwartałów. Stwarza to możliwość przywrócenia dawnego charakteru śródmieścia przez zrekonstruowanie historycznego układu przestrzennego. W sytuacji tak wielu niepodważalnych atutów Krosno wiąże swoją przyszłość z rozwojem szeroko rozumianej turystyki. Stare miasto może stanowić doskonałe miejsce realizacji inwestycji o uniwersalnym charakterze – kulturotwórczym i komercyjnym. Obszarem działań mają być przede wszystkim strefy zdegradowane po drugiej wojnie światowej. Miasto od dawna zabiega o odbudowę i uporządkowanie centralnych fragmentów zespołu staromiejskiego. Od kilku lat trwają prace przygotowawcze, które umożliwią rozpoczęcie rewitalizacji. Jednym z istotnych elementów tego procesu był konkurs urbanistyczny przeprowadzony na początku 2014 roku.

3. Założenia projektowe – koncepcja konkursowa⁶

Założenia ideowe koncepcji konkursowej rewitalizacji starego miasta w Krośnie Odrzańskim stanowią kontynuację i rozwinięcie postulatów określonych w wytycznych historycznych, konserwatorskich i urbanistycznych. Do najważniejszych celów koncepcji należy zaliczyć: przywrócenie roli starego miasta jako wielofunkcyjnego centrum, odbudowę dawnego układu przestrzennego, jego skali i klimatu oraz harmonijne zespolenie z istniejącym środowiskiem naturalnym. Zadaniem podstawowym było odtworzenie utraconych wartości kulturowych i historycznych, a jednocześnie zapewnienie zrównoważonego rozwoju tej części miasta. Istotną kwestią było także umiejętne zespolenie przestrzenno-funkcjonalne części staromiejskiej z pozostałymi fragmentami tkanki miejskiej (rysunek 2).

Rysunek 2. Krosno Odrzańskie – koncepcja programowo-przestrzenna

Źródło: T. Jastrząb, P. Szumigala (z zespołem), *Koncepcja programowo-przestrzenna Starego Miasta w Krośnie Odrzańskim. Praca konkursowa*, Krosno Odrzańskie 2014.

⁶ Projekt konkursowy rewitalizacji starego miasta w Krośnie Odrzańskim autor wykonał w zespole z dr. inż. arch. T. Jastrząbem przy udziale inż. arch. Sz. Szymczaka oraz inż. arch. A. Szkopiak. Praca otrzymała II nagrodę.

Ze względu na specyficzne uwarunkowania topograficzne, krajobrazowe oraz urbanistyczno-architektoniczne stare miasto ma istotne znaczenie dla kształtowania wizerunku Krosna Odrzańskiego nie tylko w skali gminy, ale i powiatu. Może mieć również duży wpływ na poczucie tożsamości i identyfikacji lokalnej społeczności. Decyduje o jakości życia i standardzie zamieszkiwania, a w szerszej perspektywie – o rozwoju społeczno-gospodarczym miasta.

Jednym z podstawowych zadań projektowych było odtworzenie dawnej kompozycji urbanistycznej oraz przywrócenie zwartej charakteru miasta sprzężonego z istniejącym środowiskiem naturalnym. W koncepcji rewitalizacji wykorzystano stworzony w przeszłości model zabudowy. Zaproponowano odtworzenie historycznego układu przestrzennego przez zaakcentowanie najważniejszych przestrzeni publicznych. Ważnym celem było harmonijnie wpisanie zespołu urbanistycznego w otoczenie oraz zaakcentowanie wyjątkowych walorów krajobrazowych. Głównym elementem kompozycji pozostaje rynek (plac św. Jadwigi Śląskiej) z przyległymi kwartałami, kościołem parafialnym oraz zamkiem. W planowanym hierarchicznym układzie przestrzeni wyróżniono wnętrza urbanistyczne o zróżnicowanej skali i znaczeniu – rynek, plac zamkowy, plac klasztorny. Projektowana zwarta zabudowa pozwoliła na stworzenie interesujących sekwencji przestrzeni. Układy te w wybranych fragmentach połączono ze strefą peryferyjną – nadrzecznymi bulwarami. W formowaniu układu przestrzennego przyjęto zasadę różnicowania wysokości poszczególnych stref.

Dominantą założenia pozostała bryła kościoła farnego. W jego najbliższym otoczeniu przewidziano najwyższe budynki o wysokości do 3,5 kondygnacji. Ich wysokość maleje w strefie zewnętrznej do 2,5 i 1,5 kondygnacji. W planie wyróżniono elementy zabudowy o specjalnym znaczeniu dla kompozycji całego zespołu. Zaakcentowano punkty formalnie ważne i pierzeje, które powinny odgrywać specjalną rolę w kształtowaniu wizerunku poszczególnych fragmentów założenia. Zaproponowano wyraźną ekspozycję zespołu zamkowego, który oddzielono od miasta wolną przestrzenią. Reprezentacyjny charakter tej części miasta stwarza dogodne warunki dla jego ekspozycji, a dodatkowo sprzyja organizacji okolicznościowych uroczystości i spotkań mieszkańców. W kompozycji przestrzeni uwzględniono zachowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Podjęto próbę zharmonizowania nowej zabudowy z historyczną (skala zabudowy, elewacje, materiał i faktura). Ponadto przewidziano odbudowę obiektów o szczególnych wartościach kulturowych i historycznych (na przykład ratusz). Zaproponowano możliwość uczynienia przebiegu murów obronnych oraz fortyfikacji ziemnych. Wzięto pod uwagę ekspozycję najbardziej wartościowych relikwów

odsłoniętych podczas badań archeologicznych. Obiekty te powinny być przywracane miastu jako atrakcja turystyczna wzbogacająca miejscową ofertę.

Dopełnienie kompozycji stanowią istniejące i projektowane układy zieleni tworzące otulinę zespołu staromiejskiego. Projektowane budynki mają charakter współczesnej zwartej i wielofunkcyjnej zabudowy śródmiejskiej. Uwzględniono zalecenia konserwatorskie dotyczące ich wysokości, kształtu dachów oraz podziałów elewacyjnych. Przewidziano połączenie historycznie podzielonych działek w większe kwartały mieszkalne. Celem opracowania jest przywrócenie starymu miastu roli wielofunkcyjnego centrum oraz dostosowanie istniejącej zabudowy, w szczególności zabytków, do nowego programu funkcjonalno-użytkowego i potrzeb mieszkańców. Ze względu na specyficzne powiązania i zależności między częścią historyczną a nowym centrum istnieje konieczność zmiany programu zespołu staromiejskiego. Z uwagi na wyjątkowy charakter i walory tej części miasta preferowany jest rozwój funkcji związanych z turystyką, kulturą, usługami, mieszkalnictwem, a w mniejszym zakresie z administracją i biznesem. W odbudowanych kwartałach zakłada się realizację budynków mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych uzupełnionych lokalami komercyjnymi. W nowych kwartałach zabudowy mieszkaniowej planowana jest realizacja wielopoziomowych parkingów. Mają one być dostępne dla mieszkańców, a częściowo także dla przyjezdnych. Projekt przewiduje koncentrację handlu i usług w rynku, na placach i przy głównych ulicach. Ponadto, proponuje się organizację specjalistycznych targowisk miejskich, festynów, festiwali nawiązujących do tradycji i historii tych miejsc (targi rybne, rękodzielnicze i inne). Organizowane w różnych porach roku imprezy mogą stanowić dużą atrakcję dla mieszkańców miasta i turystów. Po ewentualnej rekonstrukcji ratusza postuluje się jego przeznaczenie na funkcje administracyjne. W odbudowanym zespole zamkowym istnieje możliwość organizacji funkcji związanych z kulturą, turystyką lub gastronomią.

Projekt zakłada aktywizację terenów nadwodnych (budowa przystani dla małych jednostek pływających, reaktywacja kąpielisk i dopuszczenie do indywidualnego korzystania z akwenu Starej Odry). W strefach przyległych do rzeki i kanałów zaproponowano rozwój rekreacji (marina, hotele). Ponadto, postuluje się wyznaczenie tras spacerowych dla mieszkańców, szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych (promenada i bulwary). Ważną rolę w nowej koncepcji zagospodarowania terenu będzie odgrywać strefa dworca autobusowego. Propozycja jest jego przebudowa, reorganizacja ruchu oraz stworzenie dodatkowych miejsc postojowych na styku ze strefą zamkową (stanowiska dla autobusów turystycznych i samochodów osobowych).

Podsumowanie

Przedstawiony projekt stanowi przykład opracowania planistycznego wykonanego na potrzeby samorządu lokalnego w realiach konkursowych. W artykule zawarto najważniejsze założenia prezentowanej pracy. Omawiane opracowanie konkursowe obejmuje zagadnienia historyczne, krajobrazowe, funkcjonalno-przestrzenne, kompozycyjne w skali miasta oraz w skali detalu urbanistycznego. Cechuje je również indywidualne autorskie podejście do rozwiązania zadania.

Charakterystyczną cechą tego typu opracowań jest kompleksowość, ale również skondensowane i syntetyczne przedstawienie problemu projektowego, gdyż wypełnienie wymagań konkursowych zmusza uczestnika konkursu do udzielenia bardzo precyzyjnych i jednoznacznych odpowiedzi. Jest to również zasadniczym atutem prac konkursowych, ponieważ organizator otrzymuje w ten sposób opracowania projektowe, które dają odpowiedź na zawarte w warunkach konkursu problemy i zagadnienia. Najcenniejszym efektem materialnym dla organizatora konkursu, w przeciwieństwie do przetargu, jest pozyskanie kilkunastu opracowań wraz z majątkowymi prawami autorskimi, co ma zasadnicze znaczenie w swobodnym dysponowaniu i dalszym wykorzystywaniu tych opracowań. Zwycięska oraz pozostałe prace konkursowe stanowią podstawę do wykonania kolejnych opracowań planistycznych, w tym przypadku planu miejscowego. Jakość proponowanych rozwiązań przestrzennych zawartych w pracach potwierdzona została przez sąd konkursowy i przyznane nagrody.

Wyniki konkursu i ocena sądu konkursowego są również potwierdzeniem, że formuła konkursu może stanowić przydatne opracowanie, w tym przypadku dotyczące problematyki planowania przestrzennego i gospodarki przestrzennej. Prezentowana praca konkursowa wraz z pozostałymi opracowaniami są źródłem wiedzy i rozwiązań przestrzennych, z których może korzystać samorząd lokalny. W ten sposób władze Krosna Odrzańskiego otrzymał przydatny instrument w działaniach na rzecz rozwoju przestrzennego.

Formuła konkursu jest przejawem dobrej praktyki i wysokiej świadomości władz miasta, a także dogodnym sposobem dążenia do pozyskiwania najlepszych rozwiązań dla rozwoju lokalnego i możliwości pozyskania środków finansowych. Ten fakt został potwierdzony również przez byłą wicepremier E. Bieńkowską, która podczas pierwszego dnia Forum Konkursów Architektonicznych mówiła: *„Jednym z możliwych sposobów wylaniania przez władze publiczne najlepszych*

rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych są konkursy”⁷ oraz „Projekt Krajowej Polityki Miejskiej zawiera rekomendacje dla organizacji konkursów architektonicznych i urbanistycznych”⁸. Słowa te są czytelnym, oficjalnym potwierdzeniem i uznaniem dla formuły konkursowej w aspekcie działań władz publicznych, w tym również samorządów lokalnych, na rzecz rozwoju przestrzennego. Takie stanowisko najwyższych władz państwowych powinno się również przyczynić do korekty ustawy o zamówieniach publicznych i wzrostu liczby organizowanych konkursów zarówno w sferze rozwoju przestrzennego, jak również w innych obszarach rozwoju społeczeństwa i kraju.

Literatura

- Garbacz K., Jankowski W., Kowalski S., Muszyński J., *Studium historyczno-urbanistyczne Starego Miasta w Krośnie Odrzańskim*, Zielona Góra 2002.
- Forum Konkursów Architektonicznych *Konkursy architektoniczne i urbanistyczne jako narzędzie kształtowania przestrzeni*, Warszawa, 27–28 czerwca 2014 roku, http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Strony/Konkursy_architektoniczne_i_urbanistyczne_jako_narzedzie_ksztaltowania_przestrzeni_27062014.aspx.
<https://www.biznes-polska.pl/statystyki/>.
- Jastrząb T., Szumigała P. (z zespołem), *Koncepcja programowo-przestrzenna Starego Miasta w Krośnie Odrzańskim. Praca konkursowa*, Krosno Odrzańskie 2014.
- Krajowa Polityka Miejska *Rozwój Miast*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, projekt, wersja I, Warszawa, marzec 2014.
- Nekanda-Trepka J. przy współpracy M.M. Nawrockiej, M. Ober, *Studium konserwatorskie rewitalizacji Starego Miasta w Krośnie Odrzańskim*, na zlecenie Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Szczecin 2011.
- Ustawa z 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych, DzU z 2004 roku, nr 19, poz. 177 z późn. zm.

⁷ Forum Konkursów Architektonicznych *Konkursy architektoniczne i urbanistyczne jako narzędzie kształtowania przestrzeni*, Warszawa, 27–28 czerwca 2014 roku, http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Strony/Konkursy_architektoniczne_i_urbanistyczne_jako_narzedzie_ksztaltowania_przestrzeni_27062014.aspx (9.11.2014).

⁸ Krajowa Polityka Miejska *Rozwój Miast*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, projekt, wersja I, Warszawa, marzec 2014.

**ARCHITECTURAL COMPETITION FOR URBAN IN KROSNO ODRZAŃSKIE
AS INSTRUMENT OF LOCAL GOVERNMENT ACTION
FOR DEVELOPMENT OF SPATIAL**

Abstract

This paper presents the development of the architectural competition organized by the local government, which is an example of local action in the context of competitiveness and creativity in spatial development.

Keywords: spatial development and urban architectural competitions, competitiveness, Krosno Odrzańskie

JEL Code: R58

Translated by Paweł Szumigala